

Η ίδρυση του Παντείου Πανεπιστημίου Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών

Η δεκαετία του 1920 είναι μια περίοδος ιδιαίτερα σημαντική στη σύγχρονη ελληνική ιστορία. Είναι η περίοδος της αναθεώρησης μεγάλων εθνικών στόχων, όπως η απεμπόλιση της Μεγάλης Ιδέας μετά τη στρατιωτική ήττα της χώρας από την κεμαλική Τουρκία το 1922 και την καταστροφή του μικρασιαστικού ελληνισμού. Με γοργούς ρυθμούς συντελείται στον ελλαδικό χώρο μία σειρά πολιτικών, οικονομικών, γεωγραφικών και πληθυσμιακών αλλαγών, οι οποίες θα καθορίσουν τη δομή και την οργάνωση της ελληνικής κοινωνίας στις δεκαετίες που ακολουθούν. Υπό το καθεστώς αυτών των ιστορικών συγκυριών η πολιτική σκέψη στην Ελλάδα προσανατολίζεται σε πιο φιλελεύθερα πολιτικά ρεύματα, των οποίων οι ριζοσπαστικές αντιλήψεις για την μορφή οργάνωσης ενός σύγχρονου κράτους στηρίζονται στην ενίσχυση των δημοκρατικών θεσμών διακυβέρνησης, αποκαθλώνοντας έτσι παραδοσιακούς πολιτικούς θεσμούς όπως η βασιλεία. Κορυφαία στιγμή στην κοινοβουλευτική ιστορία του έθνους θα αποτελέσει η κατάργηση της βασιλείας το 1923 και η ίδρυση της Α' Ελληνικής Δημοκρατίας το 1924 με Πρόεδρο τον Ναύαρχο Παύλο Κουντουριώτη.

Μέσα σε αυτή τη χρονική συγκυρία οι συνθήκες είναι αρκετά ώριμες για την ίδρυση Σχολής Πολιτικών Επιστημών. Το πρώτο βήμα γίνεται το 1924 από τον πολιτικό και διανοούμενο Γεώργιο Σ. Φραγκούδη, ο οποίος πρωτοστατεί στη δημιουργία ενός σωματίου με την επωνυμία «Εκπαιδευτική Αναγέννηση» το οποίο και ιδρύει στην Ελλάδα την πρώτη Σχολή Πολιτικών Επιστημών. Η προσπάθεια του Φραγκούδη υποστηρίζεται από

ένα πλήθος προσωπικοτήτων της εποχής με πρώτο τον Ελευθέριο Βενιζέλο, ενώ ακολουθεί ο Νικόλαος Πολίτης, ο οποίος ως Πρόεδρος της Ελλάδος στο Παρίσι κατέβαλε φιλότιμες προσπάθειες για την εξεύρεση οικονομικών πόρων.

Τον Ιανουάριο του 1927 ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας Παύλος Κουντουριώτης θεμελιώνει το κτίριο της Σχολής επί της Λεωφόρου Συγγρού. Στις 18 Νοεμβρίου του 1930 πραγματοποιούνται τα επίσημα εγκαίνια λειτουργίας της Σχολής στο νεοανεγερθέν κτίριο. Σύμφωνα με τα τηρούμενα αρχεία του Πανεπιστημίου το άνοιγμα της Σχολής έγινε από τον Πρωθυπουργό Ελευθέριο Βενιζέλο και τον Υπουργό Παιδείας Γεώργιο Παπανδρέου. Ακολούθησε ομιλία του Διευθυντή της Σχολής Γ. Φραγκούδη και εν συνεχεία έγινε η έναρξη των μαθημάτων με πρώτο Καθηγητή τον Κ. Βαρβαρέσο.

Κατά το πρώτο έτος οι εγγεγραμμένοι σπουδαστές ανέρχονται σε 200, ενώ 100 περίπου από αυτούς ήταν δημόσιοι υπάλληλοι. Για τον λόγο αυτό τα επόμενα χρόνια η Σχολή θα καθιερώσει πρόγραμμα απογευματινών μόνο μαθημάτων προς διευκόλυνση των εργαζομένων σπουδαστών.

Το 1930 δημοσιεύεται η διαθήκη του Αλεξάνδρου Πάντου, ο οποίος δώρισε ένα μεγάλο μέρος της περιουσίας του εκτιμώμενο στις 400-450 χιλιάδες δραχμές για την ίδρυση στην Ελλάδα «Σχολής Πολιτικών Επιστημών» κατά το σύστημα της Ελευθέρας Σχολής των Πολιτικών Επιστημών των Παρισίων.

Η διαθήκη όριζε ως εκτελεστή τον Πρωθυπουργό Ελευθέριο Βενιζέλο. Η «Εκπαιδευτική Αναγέννηση» υπέβαλε προς τον Πρόεδρο της Κυβερνήσεως πρόταση για συγχώνευση της ήδη υπάρχουσας Σχολής προς το Πάντειο κληροδότημα, η οποία και έγινε δεκτή από τον Βενιζέλο. Στις 5 Ιουνίου 1931 ο Ελ. Βενιζέλος και ο Γ. Φραγκούδης υπογράφουν συμβόλαιο με το οποίο συμφωνείται το κληροδότημα Πάντου να προσφερθεί στην ήδη υπάρχουσα Σχολή, η οποία μετονομάζεται σε Πάντειο Σχολή Πολιτικών Επιστημών, ενώ η «Εκπαιδευτική Αναγέννηση» παραχωρεί το κτίριο επί της Λεωφόρου Συγγρού για τη στέγαση της νεοϊδρυθείσας Σχολής στη διοίκηση της οποίας θα συμμετείχαν αντιπρόσωποι της «Εκπαιδευτικής Αναγέννησεως».

Υπό τη νέα αυτή μορφή η Πάντειος Σχολή άρχισε τη λειτουργία της από το 1932 υπό τη διοίκηση εξαμελούς επιτροπής αποτελούμενης από τον Υπουργό Παιδείας ως Πρόεδρο, από έναν αντιπρόσωπο της Νομικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, θέση την οποία κατείχε ο Καθηγητής του Διεθνούς Δικαίου Στ. Σεφεριάδης, έναν αντιπρόσωπο του Συμβουλίου της Επικρατείας, θέση στην οποία εκλέχθηκε ο Σύμβουλος Επικρατείας Φ. Παπαγεωργίου, τον γεροϋσιαστή Ε. Φωτάκη, τον βουλευτή Ν. Κωνσταντόπουλο και τον Γ. Φραγκούδη, ο οποίος παρέμεινε Διευθυντής της Σχολής.

Ο κύκλος των διδασκομένων τότε μαθημάτων, σύμφωνα με το αρχικό πρόγραμμα της 3ης Ιουλίου 1930, περιελάμβανε πέντε κλάδους: Πολιτική, Δίκαιο, Οικονομικές Επιστήμες, Κοινωνιολογία, Δημοσιογραφία. Ο πρώτος κανονισμός της Σχολής ψηφίζεται το 1933 και αναφέρεται στη δημιουργία δύο Τμημάτων, του Πολιτικού-Ιστορικού και του Κοινωνικού-Οικονομικού. Η φοίτηση προβλέπεται τριετής και η Σχολή απονέμει πτυχίο, ενώ προβλέπεται επίσης και η απονομή διδακτορικού διπλώματος. Το 1936 με τον Α.Ν. 205 η Σχολή αναγνωρίζεται ως «αυτοτελές ίδρυμα εκπαιδευσεως».

Από το 1951 εισάγεται η παραδοσιακή οργάνωση στη Σχολή. Το Δ.Σ. αντικαθίσταται από τον Πρύτανη, τη Σύγκλητο και τη Γενική Συνέλευση των Καθηγητών της Σχολής. Το 1963 η φοίτηση ορίζεται τετραετής και τα Τμήματα της Σχολής ονομάζονται Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης. Το 1989 η Σχολή μετονομάστηκε σε Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών.